УНІВЕРСИТЕТ
імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

ALFRED NOBEL
UNIVERSITY

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії
_____
«_28_» _____ 2019 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ НА НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ МАГІСТРА

зі спеціальності
035 «Філологія (прикладна лінгвістика)»

Затверджено на засіданні
приймальної комісії
Протокол № 3 від «28» лютого 2019 р.

Дніпро
2019

Програма вступного випробування з дисципліни «Прикладна лінгвістика» на навчання за програмою магістра зі спеціальності 035 «Філологія (прикладна лінгвістика)». – Дніпро, Університет імені Альфреда Нобеля, 2018 р.

Укладачі: О.Б. Тарнопольський, д.пед.н., проф.
Ю.М. Барташевська, к.е.н, доцент
О.В. Шкурко, к.філ.н, доцент

Відповідальний за випуск: О.Б. Тарнопольський, д.пед.н., проф.

Затверджено на засіданні кафедри Прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов від 20 лютого 2019 р., протокол № 7.

«Програма вступного випробування з дисципліни «Прикладна лінгвістика» на навчання за програмою магістра зі спеціальності 035 «Філологія (Прикладна лінгвістика)», освітній ступень – магістр, складена на основі методичних матеріалів до вступних випробувань з прикладної лінгвістики та навчання за програмою магістра, Університет імені Альфреда Нобеля.

ЗМІСТ

1. Вступ..... 3
2. Змістовна програма співбесіди..... 3
3. Структура та процедура вступних випробувань.....5
4. Оцінювання результатів вступних випробувань.....5
5. Література..... 7

ВСТУП

Мета фахових вступних випробувань – з'ясування рівня теоретичних знань та практичних навичок осіб, які виявили бажання навчатися за програмою магістра за спеціальністю 035 «Філологія (Прикладна лінгвістика)», а також виявлення схильності до ведення науково-дослідницької та пошуково-аналітичної роботи для визначення здатності вступників засвоювати відповідні фахові навчальні програми.

До випробувань допускаються особи, що мають диплом бакалавра за спеціальністю 035 «Філологія (Прикладна лінгвістика)». Випробування проходить у формі співбесіди з фахових дисциплін та передбачає з'ясування рівня теоретичних знань та відповідності цих знань вимогам освітньої програми за спеціальністю 035 «Філологія (Прикладна лінгвістика)».

Крім того, враховується середній бал з додатку до диплома бакалавра, участь в олімпіадах з професійно орієнтованих дисциплін, наявність опублікованих праць науково-дослідницького характеру.

Програма співбесіди охоплює дисципліни:

1. основи прикладної лінгвістики;
2. основи структурної лінгвістики та лінгвістичного моделювання;
3. стилістика тексту;
4. лінгвістичний аналіз тексту;
5. автоматизований морфологічний аналіз;
6. автоматизований синтаксичний та семантичний аналіз.

Під час підготовки до вступного випробування рекомендується користуватися літературою, список якої наведено наприкінці комплексу матеріалів.

1. ЗМІСТОВА ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

І. Письмовий тест з лінгвістичних дисциплін:

Розділ 1. Основи прикладної лінгвістики

1. Прикладна лінгвістика: предмет і напрями.
2. Фонетика як наука. Особливості прикладної фонетики.
3. Традиційне і спеціальне письмо: поняття про письмо, види систем письма (транскрипція та її види, транслітерація, стенографування).
4. Предмет і основні поняття морфології: граматичне значення та граматична категорія.
5. Предмет, складові та основні одиниці синтаксису. Поняття над фразової єдності і блоку. Графічний опис будови одиниць синтаксису.
6. Лексика та лексикологія. Сутність слова, його основна функція.
7. Мова як засіб комунікації і передачі інформації.
8. Проблеми створення систем штучного інтелекту: визначення та складові штучного інтелекту; місце лінгвістичного забезпечення в системах штучного інтелекту.
9. Мови програмування та інформаційно-пошукові мови як штучні мови.

10. Традиційна і машинна (комп'ютерна) лексикографія. Основні напрямки комп'ютерної лексикографії.

11. Види перекладу. Концепції теорії перекладу. Еквівалентність та її типи.

12. Види і технології машинного перекладу. Підходи до моделювання систем машинного перекладу.

13. Комп'ютерна лінгвістика як прикладна лінгвістична дисципліна: предмет, поняття «фрейм», «сценарій», «план». Напрями комп'ютерної лінгвістики: розробка моделей комунікації; гіпертекстові технології подання тексту; автоматична обробка тексту.

14. Проблематика квантитативної лінгвістики з теоретичної та прикладної точок зору. Основні галузі застосування структурно-ймовірнісної моделі мови.

15. Корпусна лінгвістика: визначення, основні поняття та класифікація корпусів.

Розділ 2. Основи структурної лінгвістики та лінгвістичного моделювання

1. Вчення про мову Ф. де Сосюра.

2. Класичні школи структурної лінгвістики: Празька школа структуралізм (функціональна лінгвістика).

3. Копенгагенська школа структурної лінгвістики (глосематика).

4. Американська лінгвістична школа (дескриптивна або дистрибутивна лінгвістика).

5. Мова як знакова система: визначення знака; розподіл знаків на класи. Будова лінгвістичних знаків. Трикутник Фреге.

6. Структурна організація мови: система і структура; визначення структури мови.

7. Рівні та одиниці мови. Будова мови за рівнями і етапи членування мовного потоку.

8. Загальнонаукові та спеціальні методи вивчення мови.

9. Структурний метод.

10. Метод дистрибутивного аналізу.

11. Метод диференціального аналізу (опозицій).

12. Методика безпосередніх складових.

13. Трансформаційний метод.

14. Метод компонентного аналізу.

15. Лінгвістичне моделювання: властивості моделей, етапи побудови моделі. Класифікація лінгвістичних моделей.

Розділ 3. Стилістика тексту

1. Предмет, розділи і основні поняття стилістики.
2. Фонетична стилістика.
3. Лексико-фразеологічні засоби стилістики.
4. Стилістичні засоби словотвору.
5. Морфологічна стилістика.
6. Синтаксична стилістика.
7. Функціональні стилі мовлення: визначення стилю, підстилю, жанру. Загальна характеристика основних функціональних стилів.
8. Науковий стиль мовлення: підстилі та жанри; основна функція; стилеві риси; мовні особливості.
9. Офіційно-діловий стиль мовлення: підстилі та жанри; основна функція; стилеві риси; мовні особливості.
10. Публіцистичний стиль мовлення: підстилі та жанри; основна функція; стилеві риси; мовні особливості.
11. Розмовний стиль мовлення: сфера використання; стилеві риси; основні мовні особливості.
12. Художній стиль мовлення: підстилі та жанри; основна функція; стилеві риси; мовні особливості.

Розділ 4. Лінгвістичний аналіз тексту

1. Предмет і визначення лінгвістики тексту. Причини виділення лінгвістики тексту в самостійну наукову дисципліну.
2. Аналіз тексту як лінгвістична проблема. Види аналізу тексту. Різні підходи до опису тексту.
3. Складність однозначної інтерпретації поняття «текст». Визначення тексту. Одиниці тексту. Функції тексту.
4. Основні категорії тексту.
5. Текст і дискурс. Поняття і концепт.
6. Семантична організація тексту: заголовок, тема, підтема та основна думка тексту; поняття про актуальне членування речень. Контекст і підтекст.
7. Структурна організація тексту: поняття структури; речення і текст; поняття про автосемантичне речення; складне синтаксичне ціле та абзац.
8. Мовні зв'язки між компонентами тексту: способи та напрями міжмовного зв’язку.
9. Модель тексту. К-блоки: заголовок його функції; інтродуктивний, інформативний і завершальний блоки.
10. Опис, розповідь, міркування як основні функціональні типи мови.

ІІ. Практична частина з комп'ютерної лінгвістики

Розділ 1. Автоматизований морфологічний аналіз

1. Автоматичне визначення мови тесту.
2. Обробка тесту, визначення мови у Python.
3. Автоматична обробка тексту: підходи. Використання NLTK для обробки тексту.
4. Розділення тексту на речення та інші блоки. Проблеми обробки та особливості. Токенізація.
5. Завдання та поняття морфологічного аналізу.
6. Морфологічний розбір тесту.
7. Типи мови при морфологічному аналізі.
8. Поняття лексеми, словоформи, морфеми тощо.
9. Структура даних морфологічного словника.
10. Тип даних словник у Python.
11. Моделі мови (англійської, російської) в контексті автоматичної обробки.
12. Поняття статистичної мовної моделі та області її застосування.
13. Поняття корпусу.
14. Підрахунок частоти слів у корпусі.

Розділ 2. Автоматизований синтаксичний та семантичний аналіз

1. Поняття сематичного та синтаксичного аналізу.
2. Порядок здійснення аналізу тексту. Автоматизований аналіз тексту: етапи.
3. Області застосування синтаксичного та семантичного аналізу.
4. Алгоритми автоматичного синтаксичного аналізу.
5. Алгоритми автоматизованого семантичного аналізу.
6. Поняття омонімії. Проблеми синтаксичної омонімії: неоднозначність, порядок слів тощо.
7. Контестно-вільні граматики. Представлення тесту у вигляді дерева розбору.
8. Поняття парсеру та його використання.
9. LL- та LR-парсери, їх відмінності.
10. Семантична інтерпретація слів та конструкцій.
11. Семантичний аналіз текстів.
12. Поняття семантичного простору.

2. СТРУКТУРА ТА ПРОЦЕДУРА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Під час проведення вступних випробувань на навчання за програмою магістра екзаменаційна комісія визначає ступінь готовності вступника до опанування програмного матеріалу на основі:

1. Оцінювання якості відповідей на поставлені питання під час співбесіди з членами екзаменаційної комісії.
2. Середнього балу за період навчання за програмою бакалавра.

3. Наявності у вступника опублікованих наукових робіт фахового характеру.

Співбесіда проводиться з усіма претендентами стосовно зарахування на навчання за програмою магістра. Під час співбесіди члени екзаменаційної комісії ставлять запитання, на які вступник повинен дати максимально повні відповіді. Кожен член екзаменаційної комісії оцінює якість кожної відповіді, фіксуючи своє рішення письмово.

Середній бал визначається на основі додатка до диплома бакалавра за спеціальністю 035 «Філологія (Прикладна лінгвістика)», який вступник надає до приймальної комісії разом з іншими документами.

Участь в олімпіадах з професійно орієнтованих дисциплін, наявність опублікованих праць науково-дослідницького характеру визначається членами комісії на основі сертифікату про участь, наданих оригіналів наукових видань або завірених ксерокопій, які надаються вступником особисто під час співбесіди.

3. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

3.1. Загальне оцінювання

Загальне оцінювання має на меті визначити рейтинг вступника, за яким визначається претендент на навчання за програмою підготовки магістра на підставі виявлення відповідності рівня теоретичних знань та практичної підготовки здобувачів вищої освіти вимогам кваліфікаційної характеристики фахівця та освітньої програми за спеціальністю 035 «Філологія (Прикладна лінгвістика)» освітнього рівня "магістр".

В процесі співбесіди комісія повинна оцінити:

1. Системність мислення, вміння пов’язувати окремі проблеми чи частини явища в єдине ціле.
2. Вміння логічно та послідовно викладати свої думки.
3. Обсяг знань з теоретичних основ прикладної та структурної лінгвістики, стилістики тексту, автоматизованого аналізу тексту.

3.2. Рейтингове оцінювання

Рейтингова оцінка складається з трьох елементів:

1. Рейтингової оцінки, яка виставляється членами екзаменаційної комісії за відповіді на поставлені запитання з переліку питань, що складає змістову частину програми.
2. Додаткових рейтингових балів за рівень успішності навчання за освітнім рівнем – бакалавр.
3. Додаткових рейтингових балів за участь в олімпіадах, наявність публікацій науково-дослідницького характеру, що відповідають спеціальності 035 «Філологія (Прикладна лінгвістика)».

Максимальна можлива кількість балів рейтингу, яку може отримати вступник, відповідаючи на питання під час співбесіди – 100 балів.

Преміальні рейтингові бали за високий середній бал за період навчання за програмою бакалавра виставляються за співвідношенням:

Середній бал за додатком до диплома бакалавра	*Додаткові рейтингові бали*
Менше 4,0	*0*
4,0 – 4,49	*5*
4,5 – 5,0	*10*

За участь в олімпіадах з професійно орієнтованих дисциплін, наявність опублікованих праць науково-дослідницького характеру вступник отримує 10 додаткових рейтингових балів незалежно від кількості та обсягу публікацій чи кількості конкурсів (олімпіад), в яких вступник брав участь. Факт наявності та відповідність змісту публікацій спеціальності 035 «Філологія (Прикладна лінгвістика)» встановлюється членами екзаменаційної комісії в процесі розгляду наданих вступником оригіналів або завірених ксерокопій друкованих видань. У випадку, коли надається ксерокопія, копіюванню підлягають усі сторінки, на яких розміщена публікація, а також титульна сторінка і сторінки змісту видання.

4. ЛІТЕРАТУРА
з лінгвістичних дисциплін

Основна

1. Апресян Ю.Д. Идеи и методы современной структурной лингвистики (краткий очерк). М.: Языки русской культуры. 2007. 304с.

2. Баранов А.Н. Введение в прикладную лингвистик. М.: Едиториал УРСС. 2003. 360 с.

3. Ковалик І. І., Мацько Л. И., Плющ М. Я. Методика лінгвістичного аналізу тексту. К.: Вища школа. 1984. 119 с.

4. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. посіб. — 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання. 2008. 423 с.

5. Перебийніс В. І., Сорокін В. М. Традиційна та комп'ютерна лексикографія. Навч. посібник. К.: Вид.центр КНЛУ. 2009. 218 с.

6. Партико З. В. Прикладна і комп’ютерна лінгвістика. Вступ до спеціальності. Львів: Афіша. 2011. 224 с.

7. Ревзин И.И. Современная структурная лингвистика. Проблемы и методы. М.: Наука. 1977. 264 с.

8. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2000. 248 с.

Допоміжна

1. Алпатов В. М. История лингвистических учений: Учеб. Пособие. М.: Языки славянской культуры. 2005. 368 с.

2. Волошин В.Г. Комп’ютерна лінгвістика: Навчальний посібник. Суми: ВТД "Університетська книга". 2004. 382 с.

3. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. Изд. 4-е, стереотипное. М: КомКнига. 2006. 144 с.

4. Єщенко Т. Лінгвістичний аналіз тексту. К.: Альма-матер, 2009. 294 с.

5. Дарчук Н.П. Комп'ютерна лінгвістика (автоматичне опрацювання тексту). Підручник. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2008. 351 с.

6. Демська О.М. Вступ до лексикографії: Навчальний посібник. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія». 2010.

7. Загнітко А. П. Лінгвістика тексту. Теорія і практика: науково-навчальний посібник. Донецьк: ДонНу. 2006. 289 с.

8. Карпіловська Є.А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика. Підручник. Донецьк: ТОВ "Юго-Восток, Лтд". 2006. 188 с.

9. Кравець Л. В. Стилістика української мови: Практикум [Текст]: навч. посіб. К. : Вища шк. 2004. 199 с.

10. Марчук Ю. Н. Компьютерная лингвистика. Учебное пособие. М: Восток-Запад. 2007.

11. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М.Стилістика української мови: Підручник. К.: Вища шк. 2003. 462 с.

12. Серажим К. С. Текстознавство: підручник. К.: Вища школа. 2012. 527 с.

13. Тараненко О. О. Лексикографія. // Українська мова. Енциклопедія. К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана. 2000.

14. Солганик Г.Я. Стилистика текста: Учеб. пособие. М.: Флинта, Наука. 1997. 256 с.

з комп'ютерних дисциплін

1. Большакова Е.И. Автоматическая обработка текстов на естественном языке и компьютерная лингвистика: уч.пособие / Е.И. Большакова, Клышинский Э.С., Ландэ Д.В., Носков А.А., Пескова О.В., Ягунова Е.В. - М.: МИЭМ, 2011. - 272 с. (базовий підручник).

2. Новиков Л.А. Художественный текст и его анализ / Л.А. Новиков. – М.: Изд-во ЛКИ, 2009. – 304 с.

3. Борисов Л.А., Орлов Ю.Н., Осминин К.П. Идентификация автора текста по распределению частот буквосочетаний // Препринты ИПМ им. М.В. Келдыша. - 2013. - № 27. - 26 с.

4. Волкова Н.И. Введение в компьютерную лингвистику. Практические аспекты создания лингвистических процессоров: уч.пособие / Н.И. Волкова. – М: Издательский отдел факультета ВМиК МГУ, 2006. – 43 с.

Допоміжна

1. Бизли Д. Python. Подробный справочник, 4-е изд. / Д. Бизли. – М.: Символ-Плюс, 2010. – 864 с.

інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Linguistics
2. http://uk.wikipedia.org/wiki/Linguistics
3. http://progopedia.ru/82

4. http://rusrep.ru/2010/24/istoriya_perevoda/
5. http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_machine_translation
6. https://www.nltk.org/book/
7. https://www.python.org/

Навчальне видання

Програма вступних випробувань на навчання за програмою магістра зі спеціальності «Філологія (Прикладна лінгвістика)»

Підписано до друку Формат 60 Х 84/16. Ум. друк. арк. 0, 5
Оперативна поліграфія. Зам. № . Тираж прим.

Університет імені Альфреда Нобеля
49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна, 18

Лист погодження

Випускаючий підрозділ: кафедра прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов

	Посада	***ПІБ***	***Підпис***	***Дата***
Розробили	д.пед.н., проф., завідувач кафедри прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов	Тарнопольський О.Б.		20.02.2019
	к.філ.н., доцент кафедри прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов	Шкурко О.В.		20.02.2019
	доцент кафедри прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов	Барташевська Ю.М.		20.02.2019

Затверджено на засіданні кафедри:
Протокол № 7 від 20 лютого 2019 р.
Завідувач кафедри, проф. О.Б. Тарнопольський

Документ узгоджено:

Посада	***ПІБ***	***Підпис***	***Дата***
Проректор із забезпечення якості вищої освіти	Шкура І.С.		
Начальник департаменту дидактики	Онищенко М.Ю.		
Заступник начальника департаменту дидактики	Тімофєєнко Л.П.		
Відповідальний секретар прийомної комісії	Бойко Л.Г.		